

Hjelm Kobbel gravhøj

Bronzezeit

Grabhügel

Grabhügel

2: Gravhøjen set fra syd.

Gravhøjen ved Hjelm Kobbel mellem Hjelm by og Grønved Skov ligger på første parket med en flot, direkte udsigt over Østersøen. Den 25 x 3 m. store høj fremstår ganske velbevaret, men er den eneste bevarede og fredede af mindst 10 gravhøje, som oprindeligt blev opført på stedet i bronzealderen for omkring 3.500 år siden. Højgruppen ved Hjelm Kobbel er dermed et yderst illustrativt eksempel på den skæbne, som har overgået de fleste af de op til 40 - 50.000 gravhøje, som det anslås, at der blev opført i bronzealderen - og hvoraf op til 75% i dag er forsvundet.

Den tilbageværende høj blev fredet i 1945. Lokaliteten blev dog allerede i 1874 registreret af Nationalmuseet, men da var de øvrige høje allerede næsten helt forvundet. Omkring den fredede høj har der indenfor ca. 25 m. afstand ligget yderligere 4 gravhøje, hvoraf en af højene sydvest for den fredede, stadig fremstår tydeligt som en overpløjet forhøjning i marken ind mod agerskellet, hvor trampestien leder fra landevejen frem til højen. Yderligere 1 høj har ligget på nabomarken mod vest tæt ved kysten og på marken ca. 350 m. sydvest for den fredede høj, på modsatte side af Hjelmnakkevej, er der registreret yderligere 4 fjernede og nu overpløjede gravhøje.

Arkivoplysninger og fund bekræfter højgruppens datering til bronzealderen. Omkring 1874 gravede ejeren en grøft ind i den nu fredede høj, hvorunder han stødte på en "stenbunke med nogle små

metalggenstande". Noget længere inde i højen stødte han på en "stenkiste med brændte ben og bronzesager". Selvom ingen af fundene er bevaret, kan det med sikkerhed siges, at begge anlæg repræsenterede typiske stenkister med urnebegravelser fra overgangen mellem ældre og yngre bronzealder (ca. 1.000 f.Kr.), hvor ligbrændingskunsten introduceres i Danmark. Disse grave er givetvis sekundært anlagt i højen. Højens første gravlæggelser, hvorom den blev opført ligger sikkert stadig dybt i højen og er temmelig sikkert af ældre dato i form af udhulede egetræskister - såkaldte "bulkister" (se [baggrundshistorie](#) og Busene gravhøj).

Et andet fund fremkom i 1960 hvor Nationalmuseet, som danefæ-lovgivningen foreskriver, modtog et flot "sæt" oldsager fra området. Under pløjning på en af de overpløjede høje havde ejeren i en stensætning med brændte ben fundet en ragekniv (barberkniv), pincet og en syl med ornamenteret bronzeskæft. Bronzegenstandene dateres til midten af yngre bronzealder ca. 800 f.Kr. og repræsenterer et typisk "toiletsæt" - personligt udstyr som blev medgivet som gravgave i en formodentlig sekundært nedsat urnegrav i højen. Der fandtes ingen spor efter selve gravurnen. Den har nok fundet sin skæbne under tidligere pløjning. 1874-oplysningerne fortæller også, at der tidligere skulle være fundet gravurner i de øvrige høje, men alle er nu forsvundet.

Den tilbageværende og nu fredede gravhøj, har således i kraft af arkivoplysninger indsamlet gennem århundreder en meget stor landskabs- og fortælle-værdi og er, som det fremgår af det ovenstående, en sidste, men for landskabet og historien vigtig repræsentant for en nu næsten helt forsvunden 3.500 år gammel gravplads.

Stednavnet "Hjelm Kobbel" stammer i øvrigt fra 1685, hvor den kongelige hestegarde var indkvarteret på Møn. Hestegarden under ledelse af gardens chef oberst Samuel Christopher von Plessen, bestod af ca. 450 mand med tilhørende familier. De mønske bøndergårde blev pålagt at bekoste hestegardens forplejning og øens bedste græsarealer blev udlagt til græsning for gardens heste. Sådanne områderne kaldtes "kobler"- et stednavn som findes adskillige steder, blandt andet på Møn og i skovene på Als.

3: Fra højen er der en imponerende flot udsigt mod syd over Østersøen.

4: Udsigt fra højen mod vest. Trampestien fra landevejen går langs markskellet.

1: Panorama set fra nordvest over marken med den sidste tilbageværende høj fra bronzealderens højgruppe. Til højre for højen ind mod markskellet ses forhøjningen fra en af de 9 øvrige kendte overpløjede gravhøje tydeligt.

Zugang

- Fra Grønsundvej (vej 287) over Møn ved Damsholte følges skiltning mod sydøst ad Kimervej til Sønder Frenderup og Hjelm.
- I Hjelm drejes der til højre ad Rytsebækvej mod Grønbæk og Fanefjord Skov.
- Følg vejen ca. 900 m. hvorefter gravhøjen tydeligt ses på marken syd for højen.
- Parker i vejsiden og følg trampestien i markskellet vest for højen og på det sidste stykke over marken frem til højen.

Faciliteter

- Ingen.
- Afstand til fortidsminde: 140 m.

Særlige forhold

- Vis hensyn til markafgrøder og evt. græssende dyr på området.
- Hunde skal føres i snor.

VIDEO

Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=yuH2T1RQ1r4>

Verwandte Literatur

Danmarkshistorien bind 3-4, Bronzealderen - - (Sesam, 1981-84)

Danmarks Oldtid. Bronzealderen - Johannes Brøndsted (Gyldendal, 1. udgave 1938-40)

Praktische Informationen

ADRESSE

4780 Stege, Seeland

EIGENTUMSVERHÅLTNISSE

In Privatbesitz

GPS

54.918421, 12.249375

UTM

E708241 N6090548